

Sve je to Slovenija!

Slovenija je jedna od manjih i mlađih država koja se na karti svijeta pojavila tek 1991. godine. Ono što je između ostalog čini posebnom jeste njen geografski položaj na mjestu gdje se dodiruju Alpi, Sredozemlje s tajnovitim Krasom i široke panonske ravnice. Raznovrsna i bogata prirodna i kulturna baština odvajkada je podsticala kreativno stvaralaštvo književnika i ostalih umjetnika. Jedan od velikana slovenske književnosti Cankar opisivao je Sloveniju kao nebasa pod Triglavom. Iz tih prirodnih darova nikla je država koja je tek nedavno postala punoljetna. Danas je članica svih značajnijih međunarodnih organizacija, među njima i Evropske unije i NATO-a. Kao prva od novih članica predsjedavala je Vijeću Evropske unije, u prvoj polovini 2008. godine.

U prirodi Slovenije preovladava zelena boja, a zemlja se odlikuje raznovrsnošću i šarolikošću u svim oblastima. Slovenac se izuzetno ponosi dostignućima svojih zemljaka, a pravo vrelo inspiracije predstavlja historijsko, kulturno i prirodno nasljeđe. Gdje bismo drugdje mogli da se divimo sušnicama za sijeno (tzv. kozolcima), lipicanerima, povitici (tzv. potici), oslikanim košnicama, kranjskoj pčeli ili da se mučimo s dualom, odnosno proučavamo mnogobrojne dijalekte jezika na tako geografski malom području? Ili, gdje bismo se mogli diviti velikim kulturnim imenima (kao što je arhitekta Jože Plečnik), značajnim pronalascima (kao što su logaritmi), mnogobrojnim uspješnim sportašima, nacionalnim sportovima (planinarenje, trčanje) i netaknutim prirodnim ljepotama. Ovakav historijski zapis hiljadama je godina utjecao na nacionalnu kulturu i karakter mlade države.

DRUŠTVO NA SUNČANOJ STRANI ALPA

Slovenaca ima nešto više od dva miliona i svi zajedno bi mogli da žive u predgrađu nekog od većih svjetskih gradova. U Sloveniji na km² živi otprilike 100 stanovnika, što u evropskim razmjerima predstavlja oko polovine prosjeka. Osim većinskog stanovništva slovenskog nacionalnog porijekla, u Sloveniji u pograničnim područjima s Mađarskom i Italijom žive i te dvije nacionalne manjine kojima Ustav osigurava sva prava. U Sloveniji imaju prebivalište, odnosno boravište i različite etničke zajednice koje uglavnom dolaze s područja Zapadnog Balkana. Slovenci su domoljubi koji cijene kvalitet života na svome. Sami za sebe Slovenci bi rekli da su radišni, vrijedni i aktivni ljudi, individualisti koji dobro govore strane jezike. Ponose se svojom kulturom i jezikom koji smatraju velikom vrijednošću i dijelom nacionalnog identiteta. Najviši slovenski vrh i planina, Triglav u Julijskim Alpima, smatra se jednim od najvećih nacionalnih simbola čije je obožavanje poprimilo mitske razmjere. Slovenci imaju razumijevanja za različitost. Zanimljivo je da puno putuju, ali se ne sele često. Dobro su obrazovani i imaju nisku stopu

nezaposlenosti, mada se poput drugih savremenih evropskih društava suočavaju sa starenjem stanovništva i niskim natalitetom.

DRŽAVA

Slovenija je demokratska republika. Spada u generaciju mlađih demokratija u Evropi. Slovenija je nezavisnost i samostalnost proglasila 25. juna 1991. godine na temelju odluke na plebiscitu održanom pola godine ranije. Čak 88,2% glasalo je za samostalnost, a izašlo je 90% birača. Uslijedilo je međunarodno priznanje i prijem u društvo članica Organizacije ujedinjenih nacija. Slovenija je 2004. godine postala članica EU, a 2007. godine uvođenjem evra ušla je u Evropsku monetarnu uniju. 2008. godine predsjedavala je kao prva od novih članica Vijeću EU. Prije svoje punoljetnosti Slovenija je postala značajan međunarodni činilac – mjesto susreta visokih državnika velesila, članica mnogobrojnih međunarodnih organizacija, država koja ima prijateljske odnose s drugim državama širom svijeta. Premda mlada, Slovenija je zrela i iskusna država koja se intenzivno uključuje u međunarodne tokove. Ustavom Republike Slovenije propisano je da Slovenija ima

Najvažnije činjenice

Službeno ime:
REPUBLIKA SLOVENIJA

Politički sistem: Parlamentarna demokratija
Glavni grad: Ljubljana
Površina: 20.273 km²
Stanovništvo: 2.062.874 (2015.)
Valuta: Euro (1 euro = 100 centi)

Pozivni broj: +386
Vremenska zona: GMT/UTC +1

I FEEL SLOVENIA

Važniji brojevi telefona:

112 Hitna pomoć
112 Vatrogasci
113 Policija
1188 Opće informacije
1987 Pomoć na putevima

Korisne web-stranice:

Opće o Sloveniji: www.slovenia.si,
www.slovenia.info
Vlada Republike Slovenije: www.vlada.si
Ured za komuniciranje: www.ukom.gov.si
Portal Republike Slovenije: www.gov.si
Auto-moto savez Slovenije: www.amzs.si
Vrijeme: www.arso.gov.si

Izdavač: Vlada RS, Ured za komuniciranje, Ljubljana, 2015.

bošnjaški jezik

parlamentarni sistem koji se zasniva na razdvajanju zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Najviše zakonodavno tijelo je Državni zbor (parlament) s devedeset članova izabranih na period od četiri godine. U tom sastavu su i po jedan predstavnik italijanske i mađarske manjine. Vlada predstavlja izvršnu vlast. Predsjednik države je vrhovni komandant oružanih snaga i predstavlja državu u inostranstvu. Bira se na period od pet godina.

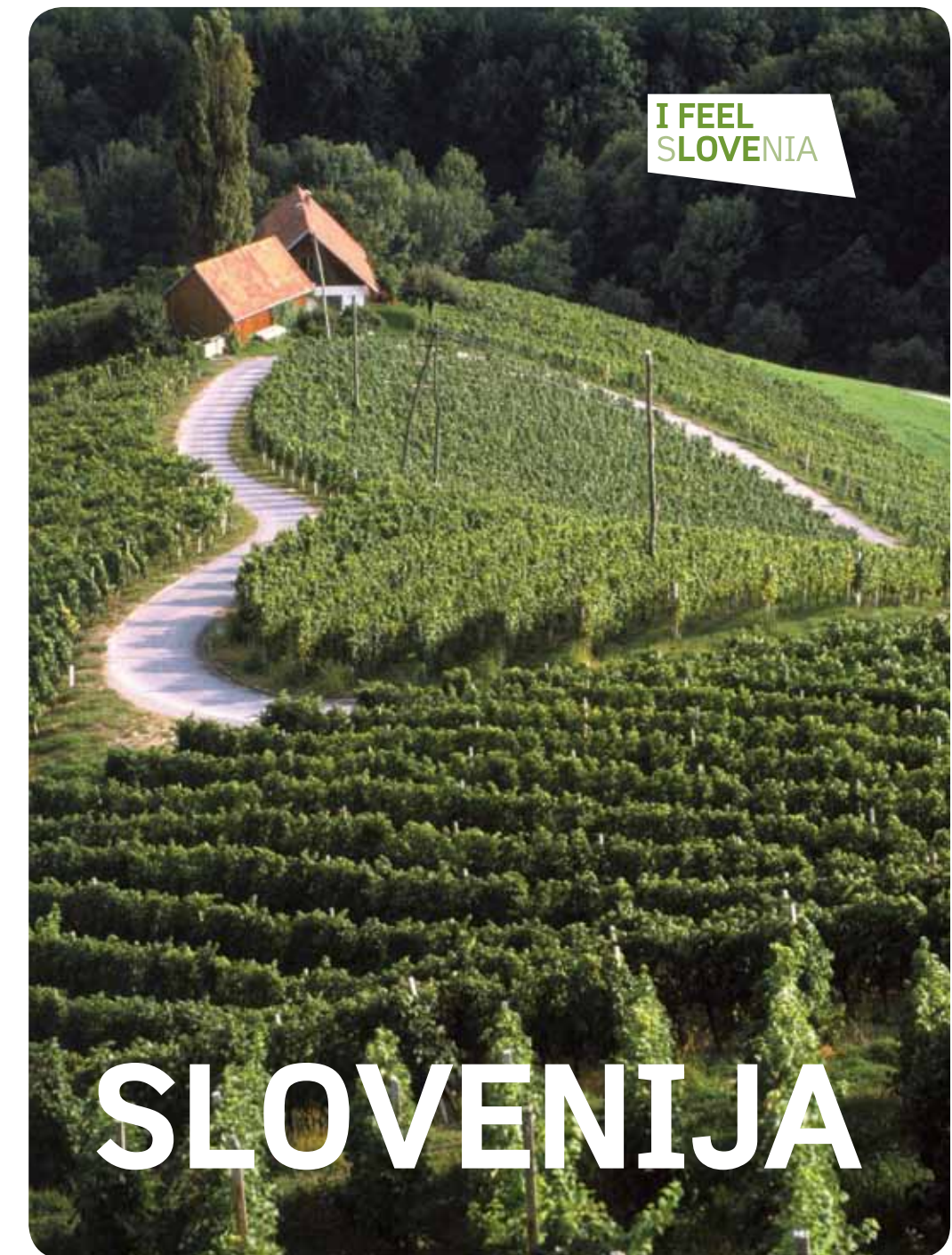
HISTORIJA

Slovenija je prve dane svoje državnosti doživjela još prije više od hiljadu godina kada su se južnoslavenski preci naselili na ovom području i osnovali kneževinu Karantaniju. Historičari smatraju da je to u ono doba bila jedna od najdemokratskijih i naprednih država. Zato ne iznenađuje da su se u doba Thomasa Jeffersona pisci američkog Ustava ugledali i na načela karantanske države. Još i danas se namjernici koji putuju slovenskim dolinama i brdima mogu diviti bogatom kulturnom nasljeđu i tradiciji. Puno toga je ostalo i iz vremena habsburške vladavine. Slovenci su se tek 1918. godine udružili s Hrvatima i Srbima u kraljevinu koja je kasnije postala Jugoslavija. Poslije raspada

socijalističke Jugoslavije 1991. godine u historiji Slovenije otpočelo je potpuno novo doba – doba njene samostalnosti. Učenici iz različitih krajeva svijeta možda će pomisliti da je historija Slovenije pravo ostvarenje snova svakoga od njih. Nacionalni identitet se stoljećima očuvao preko jezika i kulture. Umjetničko stvaralaštvo Slovenaca u doba preporoda naroda u velikoj je mjeri bilo povezano sa činjenicom da nemamo vlastitu državu. Slovenski jezik je postao jezgro nacionalnog identiteta i njegov branik. Ostale umjetnosti slijedile su taj primjer dajući kasnije svoj doprinos jačanju nacionalnog identiteta.

PRIVREDA

Devedesete godine u Sloveniji obilježio je privredni napredak karakterističan za države u tranziciji, a prelazak na tržišnu privredu bio je relativno bezbolan. Slovenija je u proteklom periodu zabilježila visoku stopu privrednog rasta, čak višu od prosjeka u Evropskoj uniji. Među višim prosjecima nalazi se i stopa zaposlenosti žena. Domaća preduzeća proslavila su se u Sloveniji i inostranstvu mnogobrojnim uspješnim i visokoinovativnim proizvodima. Da li ste već čuli za skije »Elan« na kojima su pobjeđivali skijaški asovi?

I FEEL SLOVENIA

SLOVENIJA

Špičnik. Foto: Vladimir Toš

Ili za jedrilice »Seaway« ultralake avione »Pipistrel«? Slično važi i za vrhunske te dizajnerski savršene kućne aparate »Gorenje«. Ne mogu se nabrojiti sva manja, no visokoinovativna preduzeća koja sa svojim proizvodima uporno prodiru na (strana) tržišta. Na dobre poslovne rezultate utiče više faktora – od poslovične marljivosti Slovenaca, geografskog položaja na raskršću trgovačkih puteva, pa do brige za okoliš, motiviranosti i inovativnosti. Sve to slovenskoj privredi daje pečat »butičnosti«. Privreda je usmjerena u uslužnu djelatnost, a Slovenija može da se pohvali vrhunskim uslugama u oblasti informacione tehnologije. Razvijeni su farmaceutska i automobilska industrija. Među značajnije privredne grane spadaju također prehrambena industrija, industrija električnih aparata, metaloprerađivačka i hemijska industrija. Sve značajnija privredna djelatnost postaje i turizam.

NAUKA I RAZVOJ

Današnji slovenski naučnici poznati su po tome da nastavljaju snažnu naučnu tradiciju Slovenije koja je u svjetsku riznicu znanja unijela mnogobrojne pronalaskeske. Iznijeli su ih na svojim ramenima velikani iako su stvarali u vrijeme bez interneta,

studirajući uz plamen svijeća. To su naučnici poput Janeza Vajkarda Valvazora (člana Kraljevskog društva iz Londona iz XVII stoljeća), Jurija Vege (logaritamske tablice, XVIII stoljeće), Jožefa Štefana (zakon o radijaciji, XIX stoljeće), Frica Pregla (dobitnika Nobelove nagrade u oblasti organske hemije, rano XX stoljeće) ili raketnog inženjera Hermana Potočnika Noordunga. Djelo pomenutih pionira se nastavlja u oblasti istraživačkih i razvojnih aktivnosti u savremenoj Sloveniji. Aktivnosti u oblasti istraživanja i razvoja su višeslojne te zbog održavanja standarda visokog kvaliteta poznate širom svijeta. Slovenija se u pojedinim oblastima istraživanja, kao što su kompjuterske nauke ili nanotehnologije, svrstava u najuspješnije države na svijetu. Znanje je jedan od glavnih stubova nacionalnog razvoja, a istraživačka politika Slovenije sprovodi se kao u svim savremenim razvijenim državama. Slovenija se od 1991. godine aktivno uključuje u programe istraživanja i razvoja Evropske unije, kao i u druge evropske programe u toj oblasti, a do sada je učestvovala u više od hiljadu evropskih okvirnih istraživačkih programa.

Turizam

Za posjetu Sloveniji pravo je svako godišnje doba. Ovaj zeleni dio Evrope doista je posebno mjesto – gdje god da pređete granicu, dočekat će vas izuzetna raznolikost predjela koja se gotovo spektakularno mijenja, ljubazni ljudi, odlična kuhinja, banje i terme, a seoski turizam i sportske aktivnosti pružaju ponešto za svakoga. To je pravi raj za opuštanje.

Kratka vožnja, svega nešto više od dva sata, povest će vas od mediteranskog plavetnila do alpskih vrhova. Odatle nisu daleko panonske ravnice, niti nježno zaobljeni dolenski brežuljci. Usput je i tajanstveni Kras, sa svojim podzemnim svijetom. Svemu tome zajednički su zelena boja i netaknuta priroda, a o termalnim izvorima da i ne govorimo! Sve je pri ruci i dostupno. Zato će posjeta Sloveniji postati iskustvo koje ćete željeti ponovo doživjeti!

U Sloveniji sunce sija više od 2.000 sati godišnje, pa je zato odmor prijatan u svako godišnje doba. Ima puno prekrasnih mjesta za sve, pa i za najzahtjevnije goste. Golf-tereni, skijališta, različiti sportski kapaciteti, adrenalinske i druge sportske aktivnosti neće razočarati ni najprobirljivije ljubitelje sporta. Na raspolaganju su bavljenje biciklizmom, pješaćenje te ekstremni sportovi i različite rekreativne priredbe.

Šta se najviše sviđa strancima koji su posjetili Sloveniju? Najprije su oduševljeni, a potom slijede odgovori da je Slovenija prijatna zemlja u kojoj se duh može odmoriti, a tijelo ojačati, naročito zbog netaknute prirode, blagog podneblja, gostoljubivosti ljubaznih ljudi i mnogobrojnih termalnih vrela. Vole dodati da je veličina Slovenije baš u bogatstvu raznolikosti, vrijednostima nastalim kroz stoljeća, u saradnji čovjeka s prirodom, te da je Slovenija uređena, moderna i sigurna država. Nema razloga da im ne povjerujemo.

Logarska dolina. Foto: Jakše-Jeršič

Lipicaneri su svjetski poznata pasmina konja koja potiče iz Slovenije. Foto: Darinka Mladenović

Kulinarska zadovoljstva Slovenije

Kulinarska slika savremene Slovenije odražava uticaje kulture i civilizacije alpskog, sredozemnog i panonskog regiona. Stojjeća društvenog i historijskog razvoja na tom raskršću stvorila su posebne oblike kulture i životnog stila, ne u smislu asimilacije nego kao stvaranje jedinstvene i izvorne raznolikosti i u oblasti kulinarstva.

Tradicionalna slovenska kuhinja zasniva se na žitaricama, svježim mliječnim proizvodima, mesu, ribama, povrću, maslinama i pršutu. Zavisno od regiona objedinjava uticaje seoskih i gradskih sredina te različitih monaških redova. Vrhunska gurmanska zadovoljstva osigurava kako kulinarska slika tako i raznolikost slovenske vinske karte. One najprobirljivije također očekuju termalna vrela i banje, ponuda seoskog turizma i vrhunski restorani.

Potica je slovensko praznično jelo. Foto: Tomo Jeseničnik

Škocjanske jame. Foto: Jakše-Jeršič

Kultura i umjetnost

Umjetnost i kultura u historiji Slovenije imaju posebno mjesto, jer su Slovencima u prošlosti na razne načine pomagale da nadoknade nedostatak nacionalnih, političkih i vladinih institucija. Odnos Slovenaca prema nacionalnoj kulturi je uistinu intenzivan, a Slovenija se može pohvaliti prilično dobro razvijenom mrežom kulturnih ustanova, organizacija i udruženja u oblasti kulture koja se mogu uporediti s većinom razvijenih evropskih zemalja. Bogat kulturni život ne odvija se samo u najvećim gradovima, već praktično u svakom kutku Slovenije.

Skoro svaki Slovenac je u sebi pjesnik, slikar, kuhar, plesač, vinar, muzičar, režiser, glumac,

bloger, rezbar. Od svega što voli, Slovenac zna da napravi umjetnost. Osim kao stvaraoci u različitim domaćim radinostima i zanatima, koji se već stoljećima prenose s koljena na koljeno, Slovenci su uspješni i u mnogim savremenim umjetnostima dostupnim svim generacijama. Kulturne priredbe su izuzetno dobro posjećene – različiti festivali (posebno u ljetnim mjesecima) oduševljavaju posjetioce koji dolaze iz svih krajeva. Omiljene su pozorišne predstave i koncerti, a osim toga volimo čitati i ponosni smo na svoju kulturnu baštinu. Ovdje također treba pomenuti Franceta Prešerna, pjesnika i autora slovenske himne »Zdravljica« koji je postao ponos slovenske poezije. Himna poziva na suživot naroda i predstavlja zdravicu svim ljudima dobrog srca.

Kurenti – pokladne maske koje tjeraju zimu. Foto: Tomo Jeseničnik

Idrijska čipka. Foto: Jaka Vinšek

I feel Slovenia ili »slovenska zelena«

Slovenija se predstavlja nacionalnom markom »I feel Slovenia« koja je zasnovana na zelenoj boji jer više od polovine države pokrivaju šume. Odražava uravnoteženost između prirode i marljivosti Slovenaca, te govori o netaknutoj prirodi i želji da je kao takvu i očuvamo.

Šume pokrivaju više od polovine države. Zelena boja u Sloveniji je zaista dominantna – »slovenska zelena« koja odražava ravnotežu između smirenosti prirode i marljivosti Slovenaca. Potvrđuje netaknutost prirode i naše opredjeljenje da takva i ostane. Simbolizuje uravnoteženost životnog stila koji objedinjava prijatnu uznemirenost koja prati Slovence u ispunjavanju njihovih ličnih želja uz zajedničku viziju da idu dalje ukorak s prirodom. Slovenska zelena također opisuje usmjerenost Slovenaca u elementarno, u ono što osjećaju vlastitim rukama. Slovenska zelena također govori o skladu svih čula kojima Slovenija može da se doživi. Zato se Slovenije nikada nećemo prisjetiti kao slike, jer sjećanja na Sloveniju sjedinjuju miris šume, žubor potoka, iznenađujući ukus vode i toplinu drveta. Sloveniju osjećamo.

Piran, srednjovjekovni grad na jadranskoj obali. Foto: Jakše-Jeršič

Muzička grupa Perpetuum Jazzile. Foto: Irena Herak/Minutainmanj

Predstava ljubljanskog baleta. Foto: SNG Opera i balet

Ljubljana. Foto: Ured za komuniciranje